Tetiana Zhuravko
Uman National University, Uman, Ukraine
ORCID iD: 0000-0003-0717-900X

SPECIFICS OF INTERACTION BETWEEN EDUCATORS AND PARENTS WHEN WORKING WITH PRESCHOOLERS WITH SPEECH DEVELOPMENT DISORDERS

Abstract. It has been established that working with parents is the most crucial aspect of the remedial and developmental activities of a speech therapist in a preschool educational institution, given that the family exerts the primary influence on a child's speech development. It is shown that collaboration between the family of a child with speech and language disorders and a team of specialists ensures that remedial work is initiated in a timely manner, conducted appropriately within a positive emotional atmosphere, and focused on achieving a successful, anticipated outcome.
Keywords: preschoolers, educator, speech-language therapist, parents, speech development disorders, interaction.

Тетяна Журавко
Уманський національний університет, Умань, Україна
ORCID iD: 0000-0003-0717-900X

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛІВ ТА БАТЬКІВ У РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ

Анотація. З'ясовано, що найважливішим напрямком в корекційно-розвитковій діяльності вчителя-логопеда ЗДО є робота з батьками, тому, що першочерговий вплив на мовленнєвий розвиток надає сім'я. Розкрито, що взаємодія родини, що виховує дитину з ПМР та команди фахівців стає запорукою того, що корекційна робота розпочата вчасно, ведеться правильно, в атмосфері позитивного емоційного настрою та орієнтується на успішний прогнозований результат.
Ключові слова: дошкільники, вихователь, вчитель-логопед, батьки, порушення мовленнєвого розвитку, взаємодія.

Сучасний етап розвитку системи дошкільної освіти в Україні вимагає пошуку нових, більш ефективних підходів до виховання та навчання дітей з особливими освітніми потребами, зокрема з порушенням мовленнєвого розвитку. Мовлення є базою для формування когнітивної, емоційно-вольової та соціальної сфер дитини. Своєчасне подолання мовленнєвих труднощів забезпечує успішну подальшу адаптацію дитини до навчання у школі та інтеграцію в соціум.

Проте ефективна корекційно-розвиткова робота не може обмежуватися лише діяльністю вчителя-логопеда чи вихователя в межах закладу дошкільної

освіти. Успіх корекції безпосередньо залежить від створення єдиного мовленнєвого простору "дитячий садок – родина". Батьки є першими та головними педагогами дитини, тому без їхньої активної, усвідомленої залученості результативність роботи фахівців суттєво знижується.

Проблемою порушення мовленнєвого розвитку у дошкільників та співпрацею логопеда, вихователя та батьків у процесі усунення мовленнєвих порушень у дітей, займались багато науковців, зокрема Н. Азовська, В. Кисличенко, Ю. Рібцун та інші [1].

З перших днів життя дитина, наче губка, вбирає все, що бачить і чує в родині: від манери розмовляти до звичок та емоційного стану батьків. Слід пам’ятати, що як позитивні, так і негативні моделі поведінки, закладені до двох років, часто залишаються з дитиною на все життя. Щоб виховати впевнену та спокійну особистість, спілкування з дитиною має базуватися на турботі – це формує довіру та знижує тривожність. Оскільки в ранньому віці розвиток дитини повністю залежить від середовища, її культурний рівень є прямим відображенням поведінки членів сім’ї.

Побудова якісної взаємодії між вихователями та батьками має ґрунтуватися на засадах педагогіки партнерства. Основними принципами є:

1. Добровільність та рівноправність – батьки є повноправними суб’єктами освітнього процесу, а не просто "слухачами" рекомендацій педагога.

2. Єдність вимог – узгодженість дій педагогів та членів родини щодо мовленнєвого режиму, закріплення навичок та реакції на мовленнєві помилки дитини.

3. Індивідуальний підхід – врахування психологічного стану батьків, рівня їхньої педагогічної культури та готовності до співпраці.

4. Конфіденційність і тактовність – захист персональних даних та екологічне обговорення проблем дитини без створення почуття провини у батьків [4].

Для досягнення позитивного результату вихователь має поєднувати різні форми взаємодії, диференціюючи їх залежно від потреби родини. Прикладом можуть бути такі:

1. Індивідуальні консультації та бесіди (спрямовані на інформування батьків про поточні мовленнєві успіхи дитини, роз’яснення суті мовленнєвого порушення та надання конкретних порад).

2. Батьківські збори (тематичні) (організовуються із залученням вчителя-логопеда та психолога для висвітлення загальних закономірностей мовленнєвого розвитку).

3. Наочно-інформаційні матеріали (папки-пересувки, інформаційні стенди, буклети з підбірками артикуляційних вправ та пальчикових ігор).

4. Спільні тренінги та майстер-класи (практичні заняття, де вихователь навчає батьків правильним прийомам виконання дихальної та артикуляційної гімнастики, розвитку дрібної моторики за допомогою підручних засобів).

5. Дні відкритих дверей (родинні вітальні) (можливість для батьків відвідати режимні процеси або заняття, щоб побачити, як дитина комунікує у колективі однолітків) [2; 3].

Ефективна взаємодія вихователів та батьків дошкільників із порушеннями мовлення – це динамічний процес, що потребує від педагога високого рівня комунікативної компетентності, емпатії та гнучкості. Перехід від моделі "педагог-інструктор" до моделі "педагог-партнер" дозволяє створити цілісне розвивальне середовище. Спільна скоординована робота закладу дошкільної освіти та родини забезпечує міцну основу для подолання мовленнєвих труднощів дитини та її успішної соціалізації.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Голуб Н. Взаємодія логопеда з батьками дітей при розв’язанні завдань профілактики і корекції в дітей труднощів формування та порушень писемного мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки).* 2025. №(17). С. 95–106.

2. Мартиненко І. В. Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку з системними порушеннями мовлення : монографія Київ : ДІА, 2016. 304 с.

3. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). Вид 3-тє, перер. та доп. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2015. 312 с.

4. Плющакова І. Г., Ткаченко Л. П. Специфіка взаємодії батьків з дітьми дошкільного віку із порушеннями мовленнєвого розвитку. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти. Збірник наукових праць.* Харків. 2023. С. 513–516.